



ლიტერატურა

ხუმრი

ხაშურის მუნიციპალიტეტის გაზეთი „ხაშურის მოამბის“ დამატება
№10, 29 ნოემბერი, ორშაბათი, 2021 წელი

ვაზას საუფლოში

მანქანა მძიმედ მიიჩლაზება ფშავის ხეობაში. ცადაცყორცნილი მთები შემოსჭარვია ირგვლივ არაგვის ჰილს. სუნთქვაშეკრული დუმილი ბორკავს ყველაფერს. არაგვი - ეს მოუსვენარი, ცქაფი მდინარეც ცდილობს, არ დაარღვიოს დედაბუნების ჩუმი თიმთიმი, მდელვარედ ბუტჭუტებს.

„დაწუხებულმა, არაგვო, რო გნახე, გავიხარეო,
სრულიად გამოვიცხალუ, წელშიაც ავიხარეო“.

კოშკი შემოგვეუეთა, ზვიადი, ამაყად აღმართული, ერთგული დარაჯი ფშავის კარისა. დგას იგი წელგამართული მაღალ მთაზედ, დგას და დარაჯობს რას? ვის? - ეს მხოლოდ მან იცის. ამ საიდუმლოს არავის გაუმსელს, არ გაცყდება, ეს არის მისი სიამავე. ამიტომაც, ასე ზვიადობს.

„სანამა ვცოცხლობ, გულში მაქვს,
კეთილსა ვყვანდე ზიარად,
ვერ მივცემ მტერსა მამულსა
საკიფნად, დასახიანად,
ნუ გეგონებათ, დავლაჩრდი!
კერ ისევე ვარ ფხიანად!..“

ანაზდად კაცი ვინწე ჩნდება გზაზე, ტანახოვანი, ნაბადმოსხმული. მძლავრი, შიშველი ფეხებით მიაბოტებს, უკან რჩება ანაბჭდის ფოლი კვლი ტერტისა და დარი დევის ფეხებისა... და კაცი იგი ქრება მყისიერ... პარტი სუნი დგას, რაღაც მცკლარტე, მგვანი ახლადაგდებული დათვის ნაწილისა... ეს ხეობამ იცის, თავისი ნესტიანი, ნეშოიანი მკერდიდან ადენილი. ყოველ ნაბიჯზე წეარო გადმოსხეს კლდეთა გულიდან, სასმელად საამო ყინულის დარი.

აპა, ჩარგალიცა... ქრის და დრინავს ჩარგლურა დუქმორეული, ერთგული ძალივით გეტევება, თავგანწირული იცავს ადგილის დედას - ვაუს საუფლოს...

და ჩნდება სახლი, წამომართული ლამაზ გორაზედ, ნახევრად გომური, წინ - „ვაუს მსხალი“ და იქავ - „წეარო ვაუსი“.

სახლთან შემკრთალი ვდგავარ, რაღაც დიდის მოლოდინში... ვდრკები, ვყოფმანობა...

იღება კარი - დარი სამოთხის, გაუბედავი ნაბიჯი და... შენ ამ სამყაროს აღარ ეკუთვნი...

პირველს, რასაც გრძნობ, - ეს პარია, ურუოლის მომგვრელი თხემით ტერტიდე. აგერ ბუხარიცა - ცალთვალა ციკლოპი, დაცურსული და დადუმებული, თითქოს მთვლემარე, გამთბარი დამის სიბმებით, ერთ დროს რცხილის კუნძულით გამოფენილი, საამოდ მოღუდღუდე. გეზმანება წითლად მოცახცახე ცეცხლის ენები გამჭვარცლულ კედლებზე, მისგან ავარდნილი ათასი ათინათი - გარდასულ დროთა მოსაგონარი... და ცეკვავენ, ცეკვავენ ლანდები ქაჯური აღდგინებით...

კედელზე - ჩონგური, უმთაგან გადალესილი, ოპიკიდებული, მძიმე, საოიანი ხელით მრავალგბის ახმინებული, გულზე უშურმოკიდებულის გასაქარვებლად...

„დაუუკრავ მჭკარცლიან ჩონგურს ათასკერ, განა ერთხელა“...

ფასტია თვალის მოსარცყეუბლიდ, რადგან ძილი მისი იყო ფხიზელი, ჩქამი თვინიერ ვეფხისა...

მაგიდა - ოდენ მტგირთველი „მონამის კვრისა“, რამეთუ მსტე ინერებოდა „გველის მჭამელი“, „სცუმარ-მასპინძელი“...

ხურკინი - ერთგული მესაიდუმლე ვაუს შედევრთა და დამპურებელი, კაუცი მექარავნის კვლავ სუნდაკრული ულაცის ოფლით...

თოფი - კედელზე, მიბანში სროლისას მრავალგბის ახმინებული, ახლა მდუმარე, ვითარცა მდვიმე.

კედელზე - სურათი, მეუდლესთან ერთად... ფიგურა არქაული, შუბლი გენიოსის, ფალები უძირო, დრმად ჩაჭედილი, მსხვერპლს დაცემული არწივის დარი, ყვრიმალი ამოცილი, ნიკაპი თოხკუთხა, მოგვის პორტრეტი, სრულიად...

ღმერთკაცობა მისი, უკვე გაგებული და გააზრებული...

„მაგრამ გაიგებთ ერთხელა, ვინ ახლოს ვდგავართ დმერთანა...“

საერთო გამმა მინურისა - ტკივილით გათანგული, მსგავსი შშიბიარე მდედრის...

დამე კურუმი, მოზვრის თვალება, დატენილი გრგვინვით და ჭუქით... ზვიადი მთები, აღვსილი დევებით... მრუმე კლდეები, სავსე ჭინკებით...

... დადამდა. გარეთ ხმაურია გაურკვეველი, ყურთასმენის წამლები, ძლივის გამოარჩევ ქაოსში სიტყვებს.

მთელი ღამე ბორგავს და თუხოებულს ცის ტანი... თავი მოუყრიათ ვაუს გმირთ: მინდიას, ალუდას, გოგოთურის, კოყოლას... ყველა ერთანად გმინავს და კვნესის, გულდათუთქულნი მოთქამენ ზარს, ფირიან სამშობლოს!..

ამ საერთო გნიასში ვარჩევ ერთს, დევის ტანად მდგარს, - ლუსუმად ცეცანი ჯანსაღი, ახოვანი, შემართული ლაშარის გორგე შესადგომად...

... მძიმედ თენდება, მოხვენებანი ქრებიან თხვრით.

კარს გამოსული, იქავ ვკდები დევის ნამუხლარზე, გონის მოსვლას ვცდილობ, დილის სიო ნაზად მიგრილებს დაცურაზულ შუბლს, უშმურს მიქარვებს...

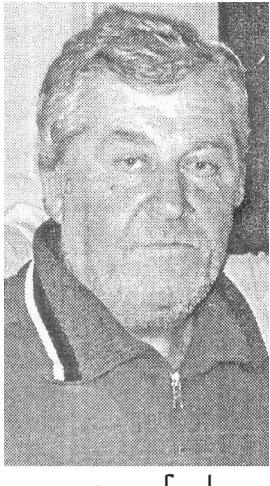
სახლი დგას იქვე, თანამედროვე, შეუსაბამო ჩარგლის ბუნებას, ვითარცა ხოსობს გალა. იქ გულქანი წევს - უკნასკნელი გენი ვაუსი. ვაგლას, რომ ვითომ ნაპატრონები და მიხედილი...

... ვბრუნდებით ბარში, დაცვირთული უცხო რამ ცვირთით. უკან პეტა დაულილი ჩარგალი... აუფანელი სიჩუმე... ჩარგლელი ბიჭი ანდრეზა, ქორის თვალებით... გაუსამლისი სურვილი კვლავ მობრუნებისა...

წინ კი კოშკი დგას - ერთგული დარაჯი ფშავის კარისა... და მის ქონგურებიდან გადმოვარდნილი ხმა სიმართლისა:

„ხმალი გალესე, ძმობილო, მტერი გადმოდგა მთაზედა,

აგვიოხებენ ქვეყნას, დაგვეცემიან თავზედა!“



ლევონ ლონდონი

ვეძებ

ჭეშმარიტების გზაზე
დავალ დღითა და ღამით,
აღსავლის თეთრ კარს ვეძებ
ცრემლმორეული თვალით...
გადამეყვლითა მუხლი,
დაღალულია ძვალი,
მოჩანს შორეულ მწუხრში
გადასახდელი ვალი.
შესცოცებია წარსულს
სუნთქვაშეკრული ჟამი,
გაძეძგილია მიწა
მიცვალებულთა გვამით...
ქრიან მდუმარე ცაზე
მოჩვენებები ქართა,
მაინც, რა იყო, ასე,
ელვასავით რომ გაქრა?
ნუთუ, სიზმრების იქით
მოლანდებები ენთო?
რა ტკბილი იყო ძილი,
რად გამალვიძე, ღმერთო?
ახლაც იმ ზღაპარს ვეძებ
ბავშვის უმანკო თვალით,
დახურულია ჩემთვის
ყრუ ალაყაფის კარი...
ვეძებ უცნაურ ხაზებს,
ვეძებ დღითა და ღამით,
უსასრულობის გზებზე
თვლემს დაბინდული წამი.
წინ გადაშლილა სივრცე,
ბინდში არყოფნა მოჩანს,
ახლა სიცოცხლეს ვირჩევ,
თუმც, ყველაფერი მორჩა!
მაინც ჯიუტად მივალ,
ვმალავ დაფლეთილ სხეულს,
ძლიერდა მიფეთქას გული,
დაბადებიდან სწეულს...
ვეძებ, ვეძებ და მჯერა,
იქნებ, ვიპოვო, რაიც
გაამართლებდა ყოფნას
დედამიწაზე, მაინც.
დროის გარდაცვლილ ნაშთებს
ვეძებ კოსმიურ ხვრელში,
შავ ბედისნერის რაშებს
ფლოკვებს უცვეთავს რეში...
ნუთუ, შეჩერდა წამი!
ნუთუ, დამთავრდა სივრცე?
მსურს, უსაბამო დღეებს
დროის შეგრძნება მივცე...
ჭეშმარიტების მარცვალს
ბრძად აკუქციე გვერდი,
სულის სიმშვიდის ნაცვლად,
ცრუ ინტეგრალებს ვდევდი.
რასაც ითხოვდა გონი,
ვერსად ვიპოვე გზებზე,
მაინც, გაუვალ ტევრში
დაუსრულებლად ვეძებ...

წერილი თბილისელ „მერცხლებს”

ბევრი ტრაბახობს, თურმე,
სოფლის გარეშე ვერ ძლებს
და, ჭიქით ხელში, ვითომ,
საქებარ სიტყვებს ეძებს:
— აქეთ, მობრძანდით, ჩრდილში,
ლვინოს ინებებთ რომელს?
გამოქცევიხართ ქალაქს,
შეფარებიხართ სოფელს.
უმისამართოდ იქნევთ
ხელებს ჰაერში, თითქოს
ჩემი ბავშვობის ბუდე
საჯილდაო ქვა იყოს.
თქვენი შემყურე, მარსელ,
უცხოპლანეტელს ვგავარ,
მაინც ვერაფერს ვამხელ,
თაგრძალუნული ვდგავარ...
მაგრამ სულ მალე, მთიდან
მძლავრად დაბერავს ქარი
და თბილ ქვეყნისეკნ გიმბობთ
ბაქიბუქობის ზარი...
უხვად ჩამოთოვს ციდან,
დაინამქრება გზები
და სოფლელები, ძმისავ,
ისევ სოფელში ვრჩებით...
თქვენ აქ ჩამოდით, როცა
გრიგალი მიტევს ოხვრით
და ბნელ ღამეებს მარტო
ნიშა ხარივით ვცოხნი.
... და ვხრავ ობლობის ალვირს,
ვებრძვი ღამეულ იჭვებს,
სოფლიდან გლოცავთ ისევ,
ქალაქს გაქცეულ ბიჭებს...

* * *

აქეთ ვარ, ციხის წაშალთან,
იქით დიდგორის გორია,
მესმის ყიუინა ვაჟუაცთა,
მეორედ მოსვლა მგონია.
მკერდში ჩავიცემ ხანჯალსა,
გმირთა საფლავთან მივწვები,
ვერ ვარგვარ შთამომავლადა,
ვდგავარ, სირცხვილით ვიწვები...

* * *

ზეცა მწუხარებით იბურება,
გული მახსოვრობას დაფლავს,
დგას სულისშემძვრელი მდუმარება,
ათოვს ხავსმოდებულ საფლავს...
წარსული გულსაკლავად ჩურჩულებს,
თოვლი მოგონებებს ხატავს,
ფანტელი მარმარილოს დაფაზე
თეთრ სულს უხმაუროდ ღაფავს.
ნამქერი ქალივით აქვითინდა,
ათოვს მამაჩემის საფლავს...

სამდურავს ვამბობ სოფლისას,
შემინდეთ, რაც ვერ გახაროთ,
შენ მიმიხვდები ჩემს ტკივილს,
,,ხეო, ძახილით გამხმარო”.

თვალშეუდგამო თხიერო,
გადაბურულო ცარგვალო,
ჩამოლრუბლულო იერო,
მიუსაფარო, საპყარო.
ჩამორდვეულო ქვიტკირო,
ჩამოქცეულო სახლ-კარო!
ქვის გროვად გადაქცეულო,
მიტოვებულო საყდარო!..
წუთისოფელო ტიალო,
ხსოვნავ ტბორივით დამდგარო,
წინაპარო ძვალშესალაგო,
შფოთვავ ქარივით ამტყდარო...
ცრუ-ყოფიერო დროებავ,
ოცნებავ ფუჭად მაშვალო,
ჯავრო ფიფქივით ულევო,
წყაროვ უწყლობით დამშრალო...
მეგობრებს გამოკლებულო
ღმილო მწარედ წაქარო,
შურო გულ-გვამის დამწველო,
იმედო უცებ წამხდარო...
წარსულო მოუბრუნებო,
ბალლობავ, სადღაც გამქრალო,
ცრემლო თვალშეუშრობელო,
სიზმარო, ავად ამხდარო...
* * *

დაგაგვიანდა

სულ გავყვიროდი,
გაფხიზლებდი,
ფეხდაფეხ გდევდი,
ძილში, ღვიძილში
გახსენებდი
სიმუხთლეს ბედის...
სისხლით წაფერი,
ვაფრიალე დროშა ქართული,
შენ, ტკბილ სიზმრებში
ჩვილ ბავშვივით,
იყავ გართული!..
არ დაგვიზოგავს
მამულისთვის
გული მფეთქავი,
სხეპდა ურჯულოს
მოლაპლაპე
გორდა მზესავით!
ვერ გამოვლით,
მტერი გვყვდა
უმეტეს მკალზე,
ო, რა ვაჟებმა
დაიძინეს
დაღალულ მკლავზე!..
ახლა, როდესაც
კვლავ თქერავნ
ფლოქვით სანახებს
და გადამწვარი
ნაფუძარი
თვალით გვანახეს, —
მოთქამ ზარივით...
ბედმა ანმყო
წარსულთან გაყო,
გვიანი არის...
მამულს შენსას
ბატონობს ჯაყო!..

მიკროსამყარო

არ გაადიდოთ,
გევედრებით,
არ გაადიდოთ
მიკროსამყარო
პომპეზური
ქება-დიდებით,
თორემ... მაშინვე,
უსათუოდ,
გავთავხედდებით,
ცოდვილი თავი
გვეკონება
უფრო დიდები...

სამდურავს ვამბობ

გაუტანლობავ, ღალატო,
შეუცნობელო სამყარო...
ბედო-აგბედო, მუხთალო,
სულო, ხორცივით დამწვარო...
სიკედილო ყოვლის მმუსვრელო,
ელ-ჭექო, თავზე დამტყდარო,
ისარო გულში გარტყმულო,
სიცოცხლეე ხელში ჩამკვდარო!
ოპ, გაცრუებავ წყეულო,
ქალო, თმაშავო, მწყაზარო,
ღადარო მინავლებულო,
ღამევ გველივით საზარო...
სევდავ გრძნობების წამლეკო,
ციხევ მტრებისგან წაშალო,
დამქცევო ჩემი მამულის,
ეშმას მსახურო ხაზარო.
ველო უდაბნოდ ქცეულო,
ფარაგამქრალო სარქალო,
ძმის გამყიდველო, ორგულო,
რწმენავ ცეცხლივით ჩამქრალო!
წამლეკო კაცთა იმედის,
განგებავ, შლეგო, აშარო,
გამავებულო რიურაჟო,
თავზე დაყრილო წაცარო...
დახავსებულო ბედელო,
ბებიას ძველო თავშალო,
ვაი, შენ, ჩემო წიკორავ,
ჩემო შვინდავ და შავთვალო!..

ნომრის სკუმარი



ორი “მე”

რაც თავი მახსოვს, ჩემში მუდამ იბრძვის ორი “მე”,
ერთი ვაგლახობს და მეორე უცდის შორ იმედს.
ერთი კითხულობს, მეორე კი კალამს აკვდება,
ერთი ხმას გაკმენდს, მეორის ხმა არაკრაკდება.
ერთი მშვიდია, მეორე კი შლეგზე შლეგია,
„მრავალუამიერს“ უცაბედად ცვლის ელეგია.
რაც ერთს არ მოსწონს, ის მეორეს შვენის ფარჩებად,
ერთი “მე” წავა, მეორე კი თქვენთან დარჩება...

ბოლო გაკვეთილი

გაირღვევა ეს წრეც,
სანამ უნდა იყოს ჩაკეტილი...
მიწის ლურჯი ფერი
შეერევა ცის უთვალავ ფერებს,
როგორც ბოლო კლასის
სევდიანი, ბოლო გაკვეთილი,
განშორება დუმილს შეიფერებს.
ბრწყინვა ნანატრ დღეთა
კვლავ გახდება სიზმარივით შორი
და ფაეტონს შენსას
გააქროლებს დარახტული რაში,
მე შემაკრთობს უცებ
შემოდგომის მოვარდნილი თქორი,
ვით სახლების რყევა მიწისძვრაში.
სულ ერთია უკვე,
ვინ გაგვჭორავს, ვინ სიმართლეს იტყვის,
ჩვენს გაძარცულ ბალში
როდის მოწვიმს, დაიწყება თოვა.
მოვარდება ქარი,
როგორც ელდა დაცდენილი სიტყვის,
მივაშურებ ისევ
თავშესაფარს, შენგან დანატოვარს.
გაირღვევა ეს წრეც,
სანამ უნდა იყოს ჩაკეტილი...
მიწის ლურჯი ფერი
შეერევა ცის უთვალავ ფერებს,
როგორც ბოლო კლასის
სევდიანი, ბოლო გაკვეთილი,
განშორება დუმილს შეიფერებს...

რაულ ჩილაჩავა – პოეტი, პროზაიკოსი, პუბლიცისტი, მთარგმნელი, ასოციზე მეტი წიგნისა და სტატიის ავტორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, უკრაინის ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე, სახალხო პოეტი დაიბადა ზუგდიდის რაიონში. 1970 წლიდან ცხოვრობს უკრაინაში, სადაც ნაყოფიერ მოღვაწებას ეწევა, როგორც საქართველოს, ასევე, უკრაინის საზოგადოებრივ, პოლიტიკურ თუ ლიტერატურულ ასპარეზზე.

გალაკტიონ ტაბიძის, გრიგორი სკოვოროდას, ნიკოლაი გოგოლის, ერნესტ პეტიონგუეს, ფრანჩესკო პეტრარკას სახელობის პრემიების ლაურეატი, ფრანც კაფკას სახელობის საერთაშორისო ოქროს მედლისა და ციცერონის სახელობის საერთაშორისო პრიზის მფლობელი, – ეს არასრული სია იმ პრემიებისა და ჯილდოებისა, რომელიც უკრაინელი და ქართველი ერისაბმი მის დამსახურებასა და ლვანლზე მიუთითებს.

ბ-ნი რაული ზამთრისპირული სიმშვიდით დღესაც აქტიურად განაგრძობს ლიტერატურულ მოღვაწეობას. დღეგრძელობას და მხნეობას ვუსურვებთ საქართველოს სამაყო დესპანს!

ბიბლიური ეტიუდი

სიზმრებმა ბნელში გადამისროლეს,
სადაც ეშმაკმა სული გაყიდა.
მე შევასრულე ადამის როლი
და მზად ვარ, გავქრე ევას ბალიდან.
იზრდება შიშის ტალდა წამინამ
და ერთადერთი კითხვა არ მტოვებს:
უშველის ვითომ ეს დედამინა?
ჩემს სიშიშვლეს და ჩემს სიმარტოვეს?

სანუშ!

სიცოცხლე მუდამ მთავრდება ცუდად,
სიკვდილით, ანუ!
თქვენ კი სულ მზღვდავთ, მზღვდავთ და მზღვდავთ,
ძვირფასო ხანუმ!
თქვენი სასახლის ლურჯი ვიტრაჟი
სამყაროს იტევს,
რომელიც მიჰქრის, მიჰქრის, ვით რაში,
არ უჩანს კიდე.
არ ვიცი, თავი რით მოგაწონოთ,
ფერ-ხორცით, გონით?
ქედევები კარგად უნდა ავწონო,
ჯერ დორ მაქვს, მგონი!
დედოფლურ რხევას თქვენი სხეულის,
თვალთა ნათებას,
ზღვის ტალდასავით ვარ მიმსხვრეული,
რა მემართება!
რაც ხანი გადის, მით უფრო ხშირად
ვჩურჩულებ: “ხანუმ!..”
როდის მორჩება ეს ვნების კვირა, –
შეზღუდვა ანუ!

ზამთრის ეტიუდი

ყურდაცქვეტილი, როგორც წამლის შუშას რეცეპტი,
ჩირგვს აკვრია და ემალება ზამთარს კურდლელი.
ნაძვის ხესავით მოკაზმულა თითქოს ურთხელი
და ტყეს გასძახის: „გიბოვნია, რასაც ეძებდი!”
მდინარე ტანზე შეყინული ლურჯი ტოტებით
თვლემს... არემარეს გადაკვრია სიჩუმის ლიბრი,
ის თითქოს ცდილობს ამოიცნოს იდუმალ შიფრით
ფიფქები – თოვლის მელოდიის უტყვი ნოტები!

ემი

მადლობა, ემი, ემი, გრაცია,
ნახვამდის, უფრო – მშვიდობით, ემი!
მთავრდება ჩემი ემიგრაცია,
გაუსაძლისი ცხოვრება ჩემი.
შენია, ტყეში ვკრიფე რაც ია,
მე მელოდება ნაპირთან გემი.
თითქოს გადასცემს სიგნალს რაცია:
სვეტიცხოველი... მარტვილი... გრემი!
რაც მინამ ათბო, ცამ გააცია,
დრომ მოასწორა სურვილთა თხემი...
მადლობა, ემი, ემი, გრაცია,
ნახვამდის, არა, მშვიდობით, ემი!

ნყალი

დაუკითხავად მოვიდა თოვლი
და შეგვახსნა, რომ ცოცხალია...
რომ სილამაზე არის სითეთრე
და დანარჩენი მხოლოდ წყალია.
მესამე დღეა, თოვს განუწყვეტლივ
და მე სითეთრის ალი მედება,
თითქოს საჩემოდ გაფინა ზეცამ
თვალთუხილავის შემოქმედება.
დაფარულია ყველა ნახმლევი,
ყველა წყლული და ყველა იარა,
ტკივილი სადღაც გაქრა უეცრად
და მოწყენამაც გადაიარა.
თოვს... არემარე საოცრად ბზინავს,
თვალს მჭრის, მაბრუებს, მხიბლავს ძალიან
და ვებრძვი ფიქრებს, რომ რასაც ვხედავ,
(სითეთრის გარდა) მხოლოდ წყალია!

დასაკარგავი

ქვეყანა “იქსი”, მისამართი: “დასაკარგავი”,
არსად ბალახი, არსად მდელო, არსად ნარგავი!
ჰეგვანან სახლები სილუეტებს, უფრო – მირაჟებს,
თუ, კიდევ უფრო ზუსტად, ჩემი წიგნის ტირაჟებს.
კაცების ნაცვლად მიმოდიან მხოლოდ ლანდები
და მუნდირებზე უკეთიათ აქსელბანტები.
თუ დააკვირდი: ყველას ყველა ფეხზე ჰერიდია,
უკან მორევი, წინ პანია ბერვის ხიდია.
თუ გადახვედი, იგულისხმე: ლელო შენია,
ქვეყნად არც რამე დაგიკარგავს, არც რამ გტკენია.
არადა უკან, როგორცა ვთქვი, არის მორევი
და არ არსებობს მისი მძლევი, მისი მომრევი.
მაგრამ ის ხიდი, ის პანია, ის ციცქანა ხიდი
ლირს თავგანწირვად, რადგან იგი შანსია დიდი!..
მე აქ რას ვეძებ? რა დავკარგე?.. ფრთას აქ არ გავშლი!
ნავალ, თანდათან დავსახლდები დასაკარგავში.



გულნაძი ქელიძე

* * *

ჩამოძენილა ჩემი ქვეყანა,
მე შემოვუქსოვ გვერდს,
ზღვაზე გავიდებ იმედის ხიდებს,
თვალს გაუსწორებ მზეს!
ხელჩაკიდებულს, ხიდზე გავიყვან,
სითბოს ვინც ნატრობს დღეს,
მტერი მოყვარედ რომ მომიქციოს,
შევევედრები ღმერთს...
და გველოდება ისევ დიდორი,
ალესვა უნდა ხმლებს,
ერთი დავითი კიდევ ვინატროთ,
ვინც გაგვიკაფავს გზებს!
ჩეგნ ისეთი გვყავს დედამშობელი,
არ გაახარებს მტერს!
„მრავალუამიერი“, „ შენ ხარ ვენახი“
მთელ სამყაროში უდერს!

* * *

გურიაში როცა ჩახვალ,
შეგხდებიან ასე:
– ნენა, მოი? როის მიხვალ?
ჩამოჯეო სკამზე.
ნავა მიკითხვ-მოკითხვები:
– კაი ქენი, რომ ჩამოი,
დღეს აქანე თუ ქეიფობთ,
ხვალე ჩემკენ ქე გადმოი.
მოყვებიან, რომ წვიმებმა
თლათ დაალპო ყოლიფერი,
უხეკელი ლპება თხოლი,
ალარ დარჩა არაფელი.
– ვინც კორონა მეიგონა,
მას ეეკრას პირი მალე,
ქე დავწყევლით, აბა, რაი?!

მისვლა-მოსვლა დაგვიშალეს.
პოლიტიკის განხილვაში
ვინ ექსპერტი მიედრებათ,
კარებს არსად არ კეტავენ,
სტუმარს ყველა ელოდება.
გურული რომ ადესას სვამს,
დათვრება და ამდერდება,
კრიმანჭულს რომ ჩაახვევენ,
არაფერი შეედრება!

ენამნარე იუმორით
მოხდენილად გაცილებენ,
ისეთ რამეს იტყვიან, რომ
მკტარსაც კი გააცინებენ.
გურულობა მაინც სხვაა,
აუხსნელი ფენომენი,
ამიტომაც, იქ სტუმრობას
სიხარულით ველოდები!

ჩემი ნოემბერი

რა ვქნა, თუკი მიყვარს
ჩემი ნოემბერი,
ჩემი თვეა, მოდის,
მოაქვს დღეობა,
მე ბავშვივით
ისევ ისე მიხარია,
უფალს შევთხოვ,
მინყალობოს მხნეობა.
არც ნაოჭებს, არც ჭალარას
ალარ ვამჩნევ,
ვერ დაგმალავ,
სამოცდაოთხს რა ვუყო,
კვლავ ისეთი აღტაცებით
ვხვდები ამ დღეს,
მთელ სამყაროს
მინდა, გული გაუყო...
ახლა, როცა დედამინას
ბურავს ნისლი,
სიყარულიც მისხალ-მისხალ
გვაკლდება,
თუ ერთმანეთს სულის ზეიმს
არ ვაჩუქებთ,
ყველაფერი დაგროვდება
დარდებად...
წლები მიჰქერის, მაგრამ
გული არ ბერდება,
ტორტს და სანთლებს
ველოდები ბავშვივით,
ჩემს ნოემბერს
ვერაფერი დააკავებს,
ვეგებები ახლაც
მე, ფრთებგაშლილი!..

* * *

ფოთოლივით ხმება სიყვარული,
სითბო სანთელივით ქრება,
კვდება მოფერება, სულზე კოცნა
და გული იყიდება!
მომავლის გოგო-ბიჭი ინირება,
ცრემლის მდინარენი ჩნდება...
დამძიმდა სული, უჭირს დედამინას,
ბეწვის ხიდს გავდივართ შვებად!
გათითოკაცებულს და

დანაწევრებულს,

თვალებს გვიპრიალებს მტერი,
გადავეზიეთ ჩახუტებას და
კვლავ მტრის დაკრულზე ვმლერით!..

* * *

ბოლო ფოთოლსაც ჩამოაგდებს
გულცივი ქარი
და ნოემბრის თვეს
ავუკეცავ კალენდრის ფურცელს...
ზამთრის ბილიკებს შევუდგები
მოჭუტულ თვალით,
შეშის ტკაცა-ტკუცს ავაყოლებ
მოსაყოლს, უთქმელს!



ი ხ ა ლ ი ნ ი გ ნ ი

მზისგულა მწერალი

მზეგული ტყეშელაშვილის შემოქმედება უცხო არ არის ხაშურელი მკითხველისთვის, თუმცა ის, რასაც მისი წიგნები – „ნაჭდეურები“ და „იუმორესკები“ მისი ბავშვობისა და კუთხისშვილობის შესახებ მოგვითხრობს, სიახლე იყო და დიდი სიამოვნებით ჩაიკითხე.

მოგონებათა თავბრუდამზვევი სურნელი წამოვიდა მზიური იმერეთიდან; თვალწინ დამიდგა ანწლები, გვიმრები, ციცინათელებით სავსე მაყვლნარი... აი, თურმე, რატომ არის ეს ქალბატონი სხვათაგან გამორჩეული გულწრფელობით, პირდაპირობით, იუმორით, ნიჭით...

ნაკლები გასახსენებელი ექნება მას, ვისაც სოფლად არ გაუტარებია ბავშვობა, თუნდაც, მხოლოდ ზაფხულში. სოფლად მყოფი სხვაგვარად იგრძნობ ტკივილს იმის გამო, რომ ლეკვებს და ენუტებს პატრონი არ ჰყავთ... მხოლოდ აქ შეგიძლია იარო ორლობები ლეკა-უნუტატატებულმა და ექნებო მათი პატრონი, ან შეეხვენო დედას და ბებოს, კიდევ ერთი ლეკვი ან კნუტი შეიფარონ, შენი ხათრით....

აგრე, მზე გოგოს ისტორია – გაბერწებულ ფინიას რომ რძეჩამდგარ ძუძუებზე სხვისგან გადაყრილ, თვალაუხელელ კნუტებს მიუსვას და მერე მათი ბედნიერი დედაშვილობით დატკებება! მოგონებებში ბიძისა და მამიდის განსაკუთრებული სითბოთი წარმოჩენა სიყვარულის იმ ლერძის სიძლიერეზე მეტყველებს, რომლის გარშემოც მათი სანათესაო ბრუნავდა. ეს კი, იმ უფროსების დამსახურებაა, რომელთა დიდბუნებოვნებაზე მოკრძალებულად წერს ავტორი.

ნებისმიერი ლიტერატური სამაგალითო დედის მშვენიერ პორტრეტს შექმნიდა იმ ქალისგან, რომელსაც ფულით სავსე ტომსიკა მიაპარა ნაპახუსევმა სტუმარმა და როცა ის, უკვე გამოღვიძებული, თავში ხელს იცემს, ნეტავ, სად დავკარგეო, ქალი იმწამსვე გამოურბენინებს: – ეს ხომ არ არის, რასაც საკლისობთო?! ასეთი ქალის აღზრდილ შევილს თვალდასუჭული მიგვანდობდი მომავლის საჭეს... ვაი, რომ საკუთარი სახლ-კარის პატრონობაც კი ვერ შეძლო!.. ავტორს შემთხვევით არ დაუტანია წიგნის გარეკანზე ველური სუმშულის ფოტო, ყვავილი, რომელიც უფაქიზესი სულის ქალბატონს ციმციმ გადაუბრძანებია მინდვრიდან თავის ეზოში და თავს დაჰჭოოთინებდა...

მერე იყო ტყვიების წვიმა სამაგალოში... გათელილი ყვავილისა და ბევრი რამის გამო დალვრილი ცრემლი... მონატრება მიტოვებული სახლ-კარისა და ლამაზი სუმბულისა...

რაც შეეხება მეორე წიგნს – „იუმორესკები“, მასში სულ სხვა მზეგული ტყეშელაშვილს ვხედავთ. თუ „ნაჭდეურები“ ბავშვობის მზიანი მოგონებებით არის აღსავსე, „იუმორესკები“ ზრდასრული, გონებამახვილი თვალის მქონე ქალბატონის მიერ, წუთისოფლის ტყე-ლრეში აღმოჩენილ, ტკივილგამაყუჩებელ „აბებს“ გვანცვდის, რომლის გარეშეც ცხოვრება ბინდნამოსსმულ ჯალათს ჰგავს! „ვინც იცინის და მღერის, – მკურნალობსო“, – ალფრედ ადლერისისეულ აქსიომას ნამდვილად, ვეღარაფერს დავამატებ... ყველაზე მეტად მკურნალობის ეს მეთოდი ამართლებს, თანაც ახლა, როცა სამყაროს ჩამტვრულ ფანჯრებში ქარი ავად სისინებს...

... წაიკითხეთ მზეგული ტყეშელაშვილი, – ქალი, რომელსაც შეუძლია იყოს ცრემლი და იყოს ღიმილი... იყოს ბავშვი და იყოს ზრდასრული... იყოს პოეტი და იყოს პროზაიკოსი... წეროს უფროსებისთვის და, ამავდროულად, გაახაროს ბავშვებიც...

კლარა გელაშვილი, პოეტი, ფილოლოგის დოქტორი

ხოტბა ანბანთა

ალიონს ბალჩას გადაველ,

დავკრიფე ედემს ვარდები,

ზვრებიდან თითა იღიმის,

კოპნია, ლალი მარცვლებით.

ნიაგერარივით ონავარ

პეპელას, ჟანგისფერისას,

რადგან სურს, ტურფას უთხარი:

ფიქრი ქალსაც ლრენის ყრმობისას.

შორით ჩამოდის ცვარ-ნამად

ძონი – ნითელი, ჭრელ-ჭრელა,

ხვავიან-ბარაქიანი,

ჯვართამაღლება, ჰანგომლერა...

მზეგული ტყეშელაშვილი